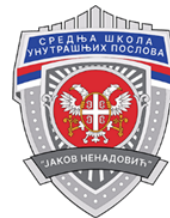

Средња школа унутрашњих послова
„Јаков Ненадовић”

Железничка 22, 21208 Сремска Каменица
Тел: 021/461-099 ; www.ssup.edu.rs
e-mail: sekretar@ssup.edu.rs и direktorssup@gmail.com

Критеријуми оцењивања Сручног већа за српски језик и књижевност
Школска 2025/2026.

Чланови Сручног већа за српски језик: Снежана Матић, Наташа Живковић, Марко Сухаревски и Маријана Бокан.

Оквирна скала оцењивања писаних провера

Недовољан (1)	0 - 40%
Довољан (2)	41 - 55%
Добар (3)	56 - 73%
Врло добар (4)	74 - 86%
Одличан (5)	87 - 100%

Критеријуми за оцењивање писмених задатака

Критеријуми за оцењивање писмених задатака обухватају следеће елементе:

Садржај: да ли је и у којој мери ученик одговорио на задату тему, да ли је рад оригиналан и да ли показује напредовање ученика у односу на претходне радове;

Граматика: да ли је и у којој мери задовољена реченична структура и да ли се примењује граматичка норма;

Правопис: да ли се примењује правописна норма, да ли ученик меша ћирилицу и латиницу, да ли је усвојио правила писања малог и великог слова, негације глагола, облика глагола требати, глагола у футуру и потенцијалу, глаголског прилога садашњег, састављено и одвојено писање речи, растављање речи на крају реда;

Стил: да ли ученик показује елоквентност и богатство речника, да ли користи фразе, жаргонизме, локализме итд.

Форма: Да ли је рад развијен, из којих се целина састоји и на који су начин оне повезане.

Недовољан (1) – ученик не познаје и не примењује језична правила, има сиромашан речник, често користи елементе некњижевног језика, текст има неразумљиву и несређену синтаксу, а тема је промашена;

Довољан (2) – ако су потребни елементи (нарочито садржај, граматика и правопис) присутни и задовољени у основама, ученик слабо познаје и примењује језичка правила, има сиромашан речник, понекад користи некњижевне речи и изразе, текст има неразумљиву и несређену синтаксу, а тема је остварена делимично

Добар (3) – ако су садржај, граматика и правопис донекле обухваћени, ученик осредње познаје и примењује граматичко-правописну норму, изражава мисли у смислене и разумљиве реченице, има просечан речник и тежи једноставном изразу, скромно користи изражајна средства; састави су разрађени садржајно и композицијски, али нема маштовитости и креативности те недостаје тачност и прецизност при употреби правописних норми, слабија аргументација мишљења, нема самосталности ни критичкога става; стилска неуједначеност

Врло добар (4) – ако су елементи као што су садржај, граматика и правопис довољно развијени, од којих је бар један изражен, ученик углавном успешно проводи правописна и граматичка знања у писању, речник је сликовит и богат, састави садржајно разрађени, композицијски утемељени, маштовити, правописно тачно написани, уз мали број грешака, могућ недостатак оригиналности

Одличан (5) – ако су садржај, граматика и правопис задовољени, развијени и осликавају напредовање и развијање аутентичног литерарног израза, ученик је креативан, маштовит и има богат речник; изражава се оригинално у сопственом изразу уз врло мало грешака, има врло висок ниво усвојености правописног и граматичког градива који је видљив у писаном изражају ученика; састави садржајно разрађени, композицијски утемељени, креативни, маштовити, тачно и прецизно написани; ученик је врло оригиналан у писаном изражавању и показује емотивну и логичку зрелост и тежи сталном усавршавању свог изражаја.

Књижевност

Разумевање и уочавање елемената задатих наставним програмом, књижевнотеоријска и књижевноисторијска знања, интерпретација и актуелизација књижевног дела, развијање културе читања, гледања и слушања уметничког дела, развијање расправљања, критичког мишљења и уважавања различитих ставова.

I разред - књижевност као уметност, књижено-теоријски појмови, књижевност Старог века, средњовековна књижевност, народна књижевност, период хуманизма и ренесансе

II разред - књижевна периодизација, књижевност барока у европским оквирима и барокне тенденције у српској књижевности, књижевност класицизма и њен одјек у српској књижевности, просветитељство са представницима у српској књижевности, романтизам у свету, Европи и код нас, реализам у светској и домаћој књижевности.

III разред – нове књижевне тенденције на преласку из 19. у 20. век, појава и развој модерне у европској и српској књижевности, појам и представници парнаизма, симболизма, импресионизма и декаденције, нове прилике и историјски оквир Првог светског рата, међуратна књижевност, усмереност ка савременој књижевности.

Недовољан (1) - ученик није савладао градиво, слабог је предзнања, не разуме градиво, не учествује у интерпретацији, не усваја ни основне књижевнотеоријска ни књижевноисторијска знања, не придржава се договора са насловником и не поштује временске рокове, занемарује обавезе и задатке, не чита лектире, не реагује на мотивацију и подстицај;

Довољан (2) – ученик уме да наведе основне одлике епоха, век у којем доминирају, главне представнике и дела; показује познавање дела по избору која су репрезенти епоха о којима се говори; ученик познаје само неке садржаје на нивоу препознавања; у градиву се сналази уз наставникову помоћ; отежано препознаје научене чињенице у књижевним текстовима; ретко износи своје закључке; не поштује договорене временске рокове и врло често занемарује своје обавезе и задатке; не чита лектире редовно или чита делимично (нпр. прескаче описе); прочитано репродукује, нема критичко мишљење; служи се кратким садржајима из разних приручника и интернета; зна да наведе основне садржаје (ликови, фабула), не препознаје стилске фигуре; учествује у групном раду, али нема иницијативе, не закључује самостално;

Добар (3) – ученик познаје дела из читанке, која се обрађују на часу и користећи истраживачке задатке, уочава мотиве, форму, тему и др; ученик је усвојио садржаје, али их слабије или делимично примењује; одговара уз мању наставникову помоћ и подстицај, није самосталан у раду; ученик слабије разуме неке садржаје (узрочно-последичне везе); повремено се укључује у интерпретацију и наставни процес; делимично усваја књижевнотеоријске и књижевноисторијске садржаје; није увек у оквирима временски заданих рокова у решавању задатака и савладавању наставних садржаја; редовно чита лектиру, али не разуме прочитано у потпуности; деломично влада садржајима; понекад је активан, учествује у интерпретацији; понекад износи сопствено мишљење, али нема развијено критичко мишљење; актуализира садржаје уз помоћ наставника; вишеслојност дела открива уз мању помоћ наставника;

Врло добар (4) – ученик чита лектиру и самостално анализира књижевна дела; ученик је усвојио садржаје и излаже их самостално; учи са разумевањем и свесно усваја задате

задатке; активно учествује; скоро у потпуности интерпретира прочитане текстове; успешно примењује стечено знање на нове текстове; има развијен критички став и није површан; врло је активан у наставном процесу; актуализира садржаје; поштује договоре; лектиру чита на време; активно учествује у интерпретацији на часу; садржај у потпуности разуме; уочава проблемске ситуације, али нема увек развијен критички став; често износи своје мишљење; сарађује са другима; прихвата рад у групи, поштовање мишљења других ученика; успешан је у актуализацији садржаја и корелацији са стварним животом;

Одличан (5) – ученик чита обавезне и изборне садржаје и самостално анализира, повезујући дела у оквиру епохе, као и различите епохе, уочава хронолошки развој књижевности, чита препоручену литературу, служи се речницима, казује одабране стихове; ученик образлаже, примењује и доказује, у потпуности усваја књижевнотеоријске појмове и књижевноисторијска знања, с лакоћом усваја и повезује нове садржаје, тачно и прецизно примењује стечено знање на нове текстове, самостално интерпретира прочитану лектиру, примењује стечена књижевнотеоријска и књижевноисторијска знања и уочава узрочно-последичне везе, активан и креативан у наставном процесу, има развијен критички став и аргументативно га износи, развија самоиницијативност, креативност и истраживачки дух; актуализује садржаје и повезује са стварним животом; у потпуности поштује договоре, тражи више и проширује своје знање; ученик сваку лектиру прочита на време и изразито активно учествује у интерпретацији дела на часу; у потпуности и успешно решава задатке; уочава проблемске задатке и има критичко мишљење; аргументовано износи ставове; успешно користи цитате и парафразе; открива пренесена значења и стилске карактеристике дела; показује јасноћу и креативност у расправама о битним проблемима у делу и корелацији са стварним животом; развија самосталност, иницијативу и истраживачки дух; успешно сарађује са другима: рад у групи, поштовање мишљења других ученика; поштује задате временске оквири (читање, домаћи задаци); активно учествује у креирању и остваривању наставног процеса (тумачења, расправе, реферати, презентације и сл.); самостално проширује садржаје анализе, чита дела и изван оквира програма.

Грамматика

Вреднује се усвојеност садржаја из области језика познавањем и применом правописних и говорних норми, мотивисаношћу, континуираним радом, уочавањем језичких законитости, обогаћивањем речника, разумевањем појава из језика и њиховом применом у свакодневном животу, оцењивање садржаја усменим одговором или писаним путем.

I разред

Недовољан (1) – ученик не може да наведе критеријуме за поделу и гласове говорног апарата и не поседује знања потребна за оцену довољан

Довољан (2) – ученик уме да наведе критеријуме по којима се деле гласови и уме да наброји елементе гласовног апарата; зна да наброји гласовне промене и примењује правописну норму проистеклу из познавања основе фонолошког система

Добар (3) - ученик уме да наведе критеријуме по којима се деле гласови, наброји елементе гласовног апарата и разуме настанак гласова и основне законитости гласовних промена; примењује правописну норму проистеклу из познавања фонолошког система и његових законитости

Врло добар (4) – ученик зна да разврста гласове по различитим критеријумима, наброји и образложи правила и изузетке у гласовним променама, наведе основна правила прозодијског система српског језика

Одличан (5) – ученик познаје фонолошки систем са свим његовим законитостима, примењује аналогију и зна да правилно акцентује речи

II разред

Недовољан (1) – ученик не влада знањем из области развоја књижевног језика, врстама променљивих и непроменљивих речи и не поседује знања потребна за оцену довољан

Довољан (2) - ученик познаје два српска писма и уме да наброји књижевне језике историјским редом, дефинише основне врсте променљивих и непроменљивих речи и њихових служби, препозна и дефинише употребу основних глаголских облика, препозна основне лексичке појмове и њихово дефинисање, препозна основне облике зависних и независних реченица, поседује делимично теоријско знање и делимичну практичну примену истих

Добар (3) - ученик познаје основне одлике два писма и саставне елементе српског језика, делимично познаје историјске околности, препознаје основне врсте речи и делимично успешно одређује њихове службе у реченици; познаје начин грађења неких глаголских облика, препознаје основне врсте речи и делимично успешно одређује њихове службе у реченици, препознаје већи број лексичких појмова и њихово дефинисање, уочава основне облике зависних и независних реченица, одређује њихове службе, поседује веће теоријско знање и има већу могућност практичне примене

Врло добар (4) - ученик поседује разумевање и може делимично да објасни начин развијања језика, познаје специфичне карактеристике променљивих речи и њихових служби, познаје начин грађења већине глаголских облика и њихове специфичније

употребе; препознаје лексичке појмове у савременом тексту; делимично самостално одређује више врста зависних и независних реченица и њихових међусобних односа, делимично самостално зна њихове службе

Одличан (5): - ученик је у стању да објасни процес развоја језика, самостално одређује облик свих променљивих речи и њихових служби у реченици, као и непроменљиве речи и њихову службу у реченици, самостално одређује све облике непроменљивих речи и њихових служби у реченици, самостално одређује глаголске облике, њихово грађење и службу у реченици; разуме њихове стилске вредности и разлог њихове употребе у савременом језику; самостално одређује врсту зависних и независних реченица и њихове међусобне односе, показује познавање теорије и самостална их практично примењује.

III разред

Недовољан (1) - ученик не влада знањем из области лексике и лексикологије, не препознаје основне начине творбе речи, не разликује реченичне чланове, не може да ореди комуникативну и предикатску реченицу, нема развијен лексички фонд и не поседује ни друга знања потребна за оцену довољан

Довољан (2) - препознавање основних лексичких појмова и њихово дефинисање, познавање основних карактеристика синтаксичких јединица; реченица у ширем смислу (комуникативне реченице) и реченица у ужем смислу (предикатске реченице); речи (лексеме и морфосинтаксичке речи); синтагми (именичке, придевске, прилошке и глаголске),

Добар (3) - препознавање већег броја лексичких појмова и њихово дефинисање, делимично познавање синтаксичких јединица; реченица у ширем смислу (комуникативне реченице) и реченица у ужем смислу (предикатске реченице); речи (лексеме и морфосинтаксичке речи); синтагми (именичке, придевске, прилошке и глаголске).

Врло добар (4) - препознавање лексичких појмова у савременом тексту, готово самостално одређивање синтаксичких јединица; реченица у ширем смислу (комуникативне реченице) и реченица у ужем смислу (предикатске реченице); речи (лексеме и морфосинтаксичке речи); синтагми (именичке, придевске, прилошке и глаголске)

Одличан (5) - разумевање њихове стилске вредности и разлога њихове употребе у савременом језику, самостално одређивање синтаксичких јединица; реченица у ширем смислу (комуникативне реченице) и реченица у ужем смислу (предикатске реченице); речи (лексеме и морфосинтаксичке речи); синтагми (именичке, придевске, прилошке и глаголске)

Култура изражавања

Начин изражавања ученика, изношење чињеница, мисли и ставова треба да одражава способност анализе и синтезе; граматичка, правописна и синтаксичка тачност у писаном и усменом изражавању; читање са разумевањем; рашчлањивање књижевних и некњижевних текстова; вештина изражавања властите мисли ваљаним аргументима; владање стандардима српског језика у усменом облику и самосталност у говору, причању и расправљању.

Недовољан (1) – ученик који не испуњава критеријуме потребне за оцену довољан и не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак; ученик показује неразвијен речник, несамосталност и потпуну незаинтересованост у раду, велике и учестале грешке у усменом и писаном изражавању, тешко склапа смислене реченице и тешко их повезује у целину, не познаје и не примењује правила писаног и усменог изражавања, не служи се стандардним језиком, често употребљава некњижевне и непримерене речи, на часовима је потпуно пасиван, не учествује у расправама

Довољан (2) - ученик је у стању да преприча текст, да одговори на задату тему делимично и несамостално, поседује врло скроман речник, карактерише га несамосталност и површност у раду, учестале грешке у усменом и писаном изражавању, не служи се стандардним језиком, на часовима је изразито пасиван, ретко показује интерес и ретко учествује у расправама

Добар (3) – ученик уз помоћ наставника износи мишљење на задату тему и показује разумевање онога о чему се говори, потребно је да обогати свој речник, понекад греши у примени говорних вредности у писаном и усменом изражавању; у причању, расправи, описивању потребна му је помоћ наставника, користи речи које не припадају стандардном језику, није увек активан на часовима;

Врло добар (4) – ученик самостално износи ставове, показује да је у великој мери овладао стилем, реториком, а приметно недостаје испољавање критичког мишљења и повезивање градива; ученик има богат речник; логички и семантички повезује мисли у добро структуриране реченице; поштује и примењује говорне вредности у свом изражавању; показује самосталност и креативност, присутна је добра употреба стандардног језика, активан у наставном раду;

Одличан (5)– ученик показује познавање градива, склон је критичком и стваралачком приступу као и повезивању градива, негује изузетан стил у говору и писању, правилно говори и пише, напредује у том смислу, прави корелације са другим предметима и областима, има језичко коректан начин изражавања, изношења чињеница, мисли и ставова; поштује говорне, правописне и граматичке норме; богатство речника,

логичност и смисленост, мотивисаност и учествовање у раду, самосталност, способност анализе и синтезе; са лакоћом и врло успешно прича, препричава, описује и расправља, граматичка, правописна и синтактичка тачност у писаном и усменом изражавању, читање са разумевањем и рашчлањивањем књижевних и некњижевних текстова, има способност да осмисли добро структуриран текст или говор (опис, дијалог, монолог, приповедачки текстови, писмо, биографија, рецензија, доказивање, расправа, есеј и комуникациони текстови), има способност излагања у заданим величинама (време, број речи итд.), зна да образложи властите мисли ваљаним аргументима, влада језичком, правописном и логичком анализом; креативност, самосталност, логичка и емоционална изражајност у говору и писаном изражавању, активност, самоиницијативност и сарадња.